

...το έργο δεν έχει ταυτότητα γενικώς

> «Η καμπύλη της ευτυχίας» των Εδουάρδο Γκαλάν και Πέδρο Γκόμεθ από την ΕΘΑΛ

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Οι συγγραφείς του έργου είναι Ισπανοί. Αναρωτιέμαι αν αυτό ήταν ένας από τους παράγοντες που άσκησαν κάποια γοητεία στους ιθύνοντες του ρεπερτορίου της ΕΘΑΛ. Δηλαδή αν αυτοί (οι ιθύνοντες) ωθήθηκαν στην επιλογή τους από την επιθυμία να κάνουν ένα άνοιγμα σ' ένα μη πολυσύχναστο για τους ελληνόφωνους θιάσους λογοτεχνικό χώρο (ποιος Ισπανός του εικοστού αιώνα εκτός από το Λόρκα και τον Κασόνα θυμάστε να ανέβηκε στην ελληνική ή κυπριακή σκηνή;). Ή είδαν μια ευκαιρία να επενδύσουν την παράσταση με σύγχρονα ισπανικά ερωτικά τραγούδια, τρυφερά και παθιασμένα ταυτόχρονα; Ή μήπως η ίδια η εθνική ταυτότητα των συγγραφέων του έργου γεννάει συνειρμούς με τη σκοτεινή γλύκα των ταινιών του Αλμοδόβαρ;

Επειδή αλλιώς δεν μπορώ να κατανοήσω τι τους άρεσε στο κείμενο του Εδουάρδο Γκαλάν και του Πέδρο Γκόμεθ. Ξέρετε, κι εμείς οι θεατές έχουμε δικαιώματα. Κι όταν μια παράσταση ανεβάζεται από ένα σκηνοθέτη που μας έχει δείξει τις δυνατότητές του στα έργα του Μπέρνχαρντ και του Πίντερ κι εμείς επισημαίνουμε τις συστάσεις του για το έργο που θα δούμε, δικαιούμαστε μετά να απογοητευτούμε. Όταν στην παράσταση παίζουν ο Μανώλης Μιχαηλίδης που μας μίλησε πρόσφατα ως Σωκράτης και ο Κώστας Καζάκας τον οποίο δεν έχουμε ξεχάσει στα έργα του Μίλλερ, του Ίψεν, του Πίντερ, η απογοήτευση παίρνει πικρότερη γεύση.

Το κείμενο του Γκαλάν και του Γκόμεθ δεν έχει εθνική ταυτότητα, κάτι που από μόνο του σαφώς δεν αποτελεί πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι ότι τουλάχιστον στη μορφή που του δόθηκε στην παράσταση της ΕΘΑΛ το έργο δεν έχει ταυτότητα γενικώς. Η υπόθεση εξαντλείται σε δύο φράσεις: τον κεντρικό ήρωα του έργου, τον Κίνο, τον έχει αφήσει η γυναίκα του, επειδή, όπως του έχει πει, είναι χονδρός και φαλακρός. Αυτός υποφέρει. Πρέπει να πουλήσει και το κοινό τους διαμέρισμα, μια πτυχή της υπόθεσης που επιτρέπει στους συγγραφείς να εισαγάγουν τρία πρόσωπα, τους υποψήφιους αγοραστές. Συχνά συμβαίνει σε θεατρι-

Το έργο ασφυκτιά μέσα στο περιορισμένο χώρο ενός διαμερίσματος. Προσπαθώντας να «ανοίξει» την παράσταση ο σκηνοθέτης δημιουργεί ένα δεύτερο, «εκτός πλαισίων» επίπεδο, έτσι ώστε τα πρόσωπα βγαίνοντας έξω από το εσωτερικό του σκηνικού (σκηνογράφος Μελίτα Κούτα) χάνουν την ταυτότητά τους και γίνονται οι συντελεστές της παράστασης, που αλλάζουν κοστούμια, πίνουν νερό, κουβεντίζουν μεταξύ τους και με τους τεχνικούς. Τα δύο επίπεδα της παράστασης συνυπάρχουν, χωρίς όμως το πρώτο να βοηθείται από το δεύτερο.

κά έργα με ακόμα πιο απλή, από την πιο πάνω περιγραφόμενη, υπόθεση ο Χωροχρόνος της παράστασης να γεμίζει με συναίσθημα, με ατμόσφαιρα, με ιδέες, κ.τ.λ. Στην «Καμπύλη της ευτυχίας» υπάρχουν μόνο η υπόθεση, οι περιλήψεις της οποίας επαναλαμβάνονται, ρητά και πολλαπλά, από τα πρόσωπα του έργου. Τα συναισθήματα; Υπάρχουν μόνο σε μορφή

δηλώσεων («Είμαι λυπημένος», «Είμαι σε κατάθλιψη») Ατμόσφαιρα; Δεν αναδύεται από το κείμενο που ακούμε, απλώς ο Μηνάς Τίγκιλης που εκτός από τη σκηνοθεσία έκανε και τη μουσική επένδυση του έργου, προσπαθεί να δημιουργήσει τεχνητό περιβάλλον ερωτικής θλίψης διακόποντας συχνά τη δράση με τραγούδια, αλλά η αισθητική του σκηνικού δρώμενου παραμένει ξένη προς την αισθητική της μουσικής που το πλαισιώνει. Ιδέες; Ναι, αν η διαφορετικότητα των ανδρών και των γυναικών και η αλληλεξάρτησή τους είχε εκφραστεί με πιο ενδιαφέροντες τρόπους, πιο πρωτότυπα, αλλιώς ο τόπος είναι κοινός.

Η τετράδα των ηθοποιών (Κώστας Καζάκας, Αντώνης Λαπιθιώτης, Μανώλης Μιχαηλίδης, Μιχάλης Έλληνας) λειτουργεί με κοινό χαρακτηριστικό τη θεωρητική ελαφρόδα. Πιστεύω ότι αυτή η υποκριτική γραμμή ενθαρρύνεται από το σκηνοθέτη που ίσως τη βρίσκει ταιριαστή στην ατημέλητη ζωή και την ανώριμη συμπεριφορά των ανδρών που τους έχουν εγκαταλείψει οι γυναίκες τους. Ως αποτέλεσμα όμως δημιουργείται μια υποκριτική φασαρία στην οποία κανείς δεν είναι καλύτερος κανενός.

Το έργο ασφυκτιά μέσα στο περιορισμένο χώρο ενός διαμερίσματος. Προ-

Μετάφραση:
Νανά Παπανικολάου. Σκηνοθεσία/μουσική επιμέλεια Μηνάς Τίγκιλης. Σκηνικά/κοστούμια: Μελίτα Κούτα. Σχεδιασμός φωτισμού: Αλεξάνταρ Γιότοβιτς. Παίζουν: Κώστας Καζάκας, Αντώνης Λαπιθιώτης, Μανώλης Μιχαηλίδης, Μιχάλης Έλληνας.

κού (σκηνογράφος Μελίτα Κούτα) χάνουν την ταυτότητά τους και γίνονται οι συντελεστές της παράστασης, που αλλάζουν κοστούμια, πίνουν νερό, κουβεντίζουν μεταξύ τους και με τους τεχνικούς. Τα δύο επίπεδα της παράστασης συνυπάρχουν, χωρίς όμως το πρώτο να βοηθείται από το δεύτερο.

Με κίνδυνο να αυταναيرهθώ θέλω να τελειώσω με μια άσκηση θεατρικής φαντασίας. Ναι μεν ξεκίνησα το σημείωμά μου με απορία για το τι μπορεί να συνέβαλε στην επιλογή του συγκεκριμένου κειμένου, αλλά... τυγχάνει να είμαι προσωπικά ισπανόφιλη. Μόνο πριν από λίγες μέρες περπατούσα στους δρόμους της Μαδρίτης. Προσπαθώ λοιπόν να αναγάγω το κείμενο του Γκαλάν και του Γκόμεθ στους ήχους της ρέουσας castellana, να τοποθετήσω το διαμέρισμα του Κίνο σε όροφο κάποιας πολυκατοικίας από σκουροκόκκινα μικρά τούβλα, να φτιάξω τη μοναξιά των τεσσάρων ηρώων από τους θορύβους και την πολυκοσμία της μεγαλούπολης, να κάνω τα μικρά ανθρώπια στο παράθυρο του διαμερίσματος να κινούνται αργά και λυπημένα όπως το τραγούδι, να μιλούν σιγά, πολύ πιο σιγά απ' ό,τι στην παράσταση... Ίσως τότε... Δεν ξέρω...

σπαθώντας να «ανοίξει» την παράσταση ο σκηνοθέτης δημιουργεί ένα δεύτερο, «εκτός πλαισίων» επίπεδο, έτσι ώστε τα πρόσωπα βγαίνοντας έξω από το εσωτερικό του σκηνικού